

Kodaňská deklarace starostů

Zdravější a šťastnější města pro všechny

*Transformativní přístup pro bezpečnější, inkluzivní,
udržitelná a odolná společenství*

13. února 2018 | Kodaň, Dánsko

Vize vyjádřená v této Kodaňské deklaraci starostů, přijaté v úterý 13. února 2018, je plně v souladu s Agendou Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj 2030 a slouží jako vodítko při práci Zdravých měst Světové zdravotní organizace (WHO) po dobu trvání této Agendy, tedy až do roku 2030.

Zdravá města podporují zdraví a kvalitu života prostřednictvím správy věcí veřejných, posilování pravomocí a odpovědnosti lidí a jejich zapojování tak, aby byla města místem, kde jsou si lidé rovni a komunity vzkvétají a kde se investuje do lidí v zájmu budování mírumilovné planety.

Zdravá města jdou příkladem, usilují o odstraňování nerovností a podporují správu věcí veřejných a vedení (leadership) na místní úrovni v zájmu podpory zdraví a kvality života prostřednictvím inovací, sdílení znalostí a aktivního působení měst v zájmu podpory zdraví.

Zdravá města jsou vedoucí silou a partnery při řešení problémů v oblasti veřejného zdraví, s nimiž se na globální úrovni běžně setkáváme, jako jsou například neinfekční či infekční nemoci, ekologické problémy, nerovnosti v oblasti zdraví, antimikrobiální rezistence, naléhavé zdravotní problémy a snaha o univerzální zdravotní pojištění.

1.0 Zavazujeme se podnikat společné kroky k tomu, abychom zlepšili zdraví a kvalitu života všech, kteří žijí, milují, studují, pracují nebo si hrají v našich městech.

- 1.1 My, starostové a vedoucí političtí představitelé měst, metropolitních a městských regionů a území v evropském regionu Světové zdravotní organizace (WHO), jsme se ve dnech 12. a 13. února 2018 sešli v Kodani v Dánsku na summitu starostů Evropské sítě Zdravých měst WHO. Uvědomujeme si energii, kterou města dokáží vyvinout k vyřešení hlavních problémů, které dnes ovlivňují lidi a náš svět. Zavazujeme se tuto energii využít k zajištění spravedlivého a udržitelného rozvoje a mírumilovných, prosperujících a spravedlivých společenství.
- 1.2 Víτάme globální vizi a možnost, kterou nabízí přijetí Agendy Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj 2030 a Cílů udržitelného rozvoje. Vyjadřujeme svůj závazek vůči Zdravým městům jakožto hnutí, které usiluje o dosažení společných cílů.
- 1.3 Zdůrazňujeme, že zdraví a kvalita života a zmírnění nerovností v oblasti zdraví nelze dosáhnout, aniž bychom skutečně a trvale věnovali pozornost lidským právům ve všech politikách a na všech úrovních vedení. Zavazujeme se toto zajistit na místní úrovni v našich městech, městských územích a komunitách.
- 1.4 Jsme přesvědčeni, že Síť Zdravých měst WHO nabízí transformativní přístup k řešení největších současných problémů v oblasti veřejného zdraví. Jsme připraveni a ochotni jednat a realizovat Agendu 2030 a její globální cíle, jakož i doplňkovou Novou městskou agendu (New Urban Agenda), která se zaměřuje na udržitelný rozvoj a Zdraví 2020, evropskou rámcovou regionální politiku a strategii pro zdraví a kvalitu života.

- 1.5 Klademe důraz na potřebu investovat do zdraví a kvality života jakožto nezbytného předpokladu spravedlivých, udržitelných a mírumilovných společenství. Uvědomujeme si roli, kterou města a městská území hrají v prevenci nemocí a podpoře zdraví, a potřebu zabývat se sociálními, environmentálními, kulturními, behaviorálními, ekonomickými a politickými determinanty zdraví a kvality života.
- 1.6 Zdůrazňujeme zásadní roli měst a jejich vedení na místní úrovni v boji za zmírňování nerovností, se zaměřením na skupiny, které jsou nejvíce zranitelné. Města hrají velmi důležitou roli při snižování míry chudoby ve svých komunitách, včetně potravinové a bytové nouze, a my se zavazujeme volit taková politická řešení, která jsou nezbytná k omezení těchto společenských neduhů.
- 1.7 Společně zdůrazňujeme nutnost spojit své síly k naplnění našich cílů a naší jednotné vize Zdravých měst. Můžeme jít ostatním příkladem.
- 1.8 Jsme si vědomi toho, že naše politické vedení a vize jsou životně důležité pro zajištění udržitelného rozvoje a mírumilovných a spravedlivých společenství, která nebudou nikoho opomíjet.
- 1.9 Jako političtí vůdci máme odpovědnost za to, že půjdeme příkladem a že budeme v našich městech inspirací k činům a budeme spolupracovat s partnerskými městy, národními vládami i mezinárodními organizacemi, abychom dosáhli rovnosti, zdraví a kvality života pro všechny.
- 1.10 Zavazujeme se pracovat na tom, aby naše města byla Zdravými městy, a tak jsme mohli naplnit naši společnou vizi. Hnutí Zdravých měst pod záštitou WHO si je vědomo toho, že „zdraví se utváří a je prožíváno lidmi v prostředí jejich každodenního života, kde studují, pracují, hrají si a milují,“ jak je uvedeno v Ottawské chartě podpory zdraví z roku 1986.
- 1.11 Zdravá města jsou podpůrné komunity, které inkluzivní, zodpovědnou a občany zapojující správou věcí veřejných usilují o zdraví, kvalitu života, mír, štěstí a obecné blaho. Města, která jsou zapojena do hnutí Zdravých měst, jdou příkladem na místní i globální úrovni. Spoluprací s dalšími aktéry vytvářejí fyzická, sociální a kulturní prostředí, která posilují pravomoci a odpovědnost všech lidí v našich městech. Umožňují lidem naplno realizovat jejich lidský potenciál a přispět k odolnosti komunity, a tím i ke zlepšení světa pro všechny.
- 1.12 Zavazujeme se využívat transformativní přístupy – budovat partnerství mezi městy, prostřednictvím aktivního působení měst v zájmu podpory zdraví, s národními vládami, mezinárodními organizacemi a různými sektory a úrovněmi veřejné správy, jakož i s občanskou společností a naší populací.

Investice do lidí, kteří tvoří naše města

2.0 Zdravé město jde příkladem tím, že se při rozvoji společnosti soustředí na občany a klade důraz na investice do lidí s cílem umožnit větší rovnost a inkluzi prostřednictvím větších pravomocí a odpovědnosti lidí.

- 2.1 Jsme si vědomi toho, že věnování pozornosti občanům během celého jejich života umožňuje zlepšování zdraví a kvality života pro všechny, zmírňuje geografické, teritoriální a sociální nerovnosti jak v rámci jednotlivých měst, tak mezi nimi, a vytváří tak prostředí, které podporuje úspěšné, zodpovědné a odolné populace.
- 2.2 Zdůrazňujeme význam nediskriminačních procesů správy věcí veřejných, posilování pravomocí a odpovědnosti komunit a toho, aby všem lidem bylo umožněno podílet se na rozhodnutích, která je ovlivňují, a to bez ohledu na jejich pohlaví, gender, náboženské vyznání, etnickou příslušnost, sexuální orientaci, politické přesvědčení, kulturu, hendikepy, národnost nebo místo původu.
- 2.3 Jsme si vědomi toho, že pro inkluzivní, bezpečná a udržitelná města a pro větší odolnost jednotlivců i skupin má zásadní význam větší společenská důvěra a soudržnost komunit.
- 2.4 Zavazujeme se podporovat aktivní politiky ke snižování míry strachu, odporu, nenávisti, nedůvěry a xenofobie. Pro prostředí měst se mohou stát otevřenými místy, jestliže budou při plánování měst ke kvalitě života brány v potaz sociální, psychické, emocionální a vztahové faktory.
- 2.5 Zavazujeme se pracovat na všeobecné dostupnosti základního zboží a služeb tak, aby byla zajištěna rovnost, zdraví a kvalita života pro všechny. To vyžaduje architekturu a mechanismy správy věcí veřejných, které na všech úrovních věnují pozornost lidem, aktivnímu působení měst v zájmu zdraví a silné soudržnosti mezi politikami a úrovněmi veřejné správy.
- 2.6 Zdůrazňujeme zásadní význam investování do vedení komunit, a to jak individuálního, tak kolektivního, aby bylo zajištěno, že lidé i komunity budou mít posílené pravomoci a odpovědnost, aby mohli v rámci společenství zavádět řešení, která vycházejí od lidí tvořících tato společenství a napomáhají snižování nerovností v oblasti zdraví a budování obecného blaha.

Navrhování **prostředí měst**, které zlepšuje zdraví a kvalitu života

3.0 Zdravé město je příkladem pro ostatní a sladěním sociálního, fyzického a kulturního prostředí vytváří místo, které je aktivně inkluzivní a umožňuje budování zdraví a kvality života pro všechny.

- 3.1 Budeme usilovat o transformativní přístup k práci se sídly, kde lidé žijí. Uvědomujeme si naléhavou potřebu zajistit, aby naše města a městská prostředí vytvářela ekologické, sociální a kulturní podmínky, které našemu obyvatelstvu umožní prospívat, a byla odhodlána plnit mezinárodní závazky.
- 3.2 Zavazujeme se navrhovat a budovat prostředí měst tak, aby to nejzdravější řešení bylo zároveň řešením cenově nej přijatelnějším, nejsnazším a nejdostupnějším.
- 3.3 Zavazujeme se transformovat města prostřednictvím výstavby a plánování měst zaměřeného na lidi, které spolu s planetou klademe na první místo, například přechodem k energeticky neutrálním městům. To zahrnuje zjišťování potřeb komunit, využívání jejich stávajícího majetku a zajištění spravedlivého přístupu ke společným prostorám, zboží a službám.
- 3.4 Zdůrazňujeme potřebu navrhovat a plánovat taková města a jejich prostředí, která podporují zdraví v průběhu celého lidského života, od zajištění co nejlepšího startu do života pro všechny, včetně těhotenství a porodu, až k podpoře zdravého stárnutí a prostředí přátelských ke starým lidem, včetně vhodně nastavených změn v systému mobility s cílem zajistit spravedlivý a cenově dostupný přístup pro všechny.
- 3.5 Klademe důraz na fyzickou a sociální infrastrukturu, která slouží všem lidem ve městech nebo městských oblastech. To zahrnuje zdravotní, vzdělávací a sociální služby, jakož i dostupnost adekvátního, spravedlivého, bezpečného a dosažitelného bydlení pro každého.
- 3.6 Zdůrazňujeme potřebu zdravého plánování měst – plánování, které bere v potaz zdravé životní prostředí a zdraví lidí, zejména ve vztahu ke klíčovým městským výzvám, jako jsou kvalita ovzduší, kvalita vody a nakládání s odpady. Při tomto plánování by měl být kladen silný důraz na zelené plochy, včetně parků a projektů komunitních zahrad a míst pro děti a jejich rodiny, a na modré plochy, včetně území okolo kanálů, řek, jezer a pobřeží, a to z důvodu jejich schopnosti zlepšovat zdraví.
- 3.7 Potvrzujeme, že plánování měst by mělo zajistit budoucí ochranu před dopady změny klimatu a environmentální degradace, jako je například zvýšené riziko záplav, vytváření chráněných ploch ke zmírnění dopadu extrémního horka, vhodné nasazování rostlin a živočichů a zastavení další výstavby na územích, kde existuje vysoké riziko přírodních katastrof.

Větší **participace** a partnerství pro zdraví a kvalitu života

4.0 Zdravé město jde příkladem tím, že zajišťuje participaci všech jednotlivců i komunit na rozhodnutích, jež mají vliv na ně samotné i na místa, kde žijí, milují a hrají si.

- 4.1 Zavazujeme se nastavit neformálnější struktury komunikace v našich městech s cílem zlepšit společnou správu ve prospěch zdraví a kvality života, včetně většího využívání přístupu „zdraví ve všech politikách“ a aktivního působení měst v zájmu zdraví.
- 4.2 Zdůrazňujeme důležitost inkluzivní participace na všech úrovních správy věcí veřejných a společnosti. To zahrnuje zapojování lidí a komunit prostřednictvím participace a budování nových partnerství pro lepší zdraví a kvalitu života.
- 4.3 Zavazujeme se během celého života našich občanů posilovat jejich obeznámenost se zdravotními, sociálními i ekologickými tématy jakožto nástroje k podpoře jejich participace a posilování jejich pravomocí a odpovědnosti. Posilování pravomocí a odpovědnosti zvyšuje zdatnost lidí a jejich sebeúctu a zlepšuje jejich vliv na vlastní zdraví a kvalitu života, jejich individuální kontrolu nad nimi i odpovědnost za ně.
- 4.4 Zdůrazňujeme vedoucí roli měst a obcí při budování partnerství s našimi komunitami, občanskou společností a dalšími aktéry s cílem zajistit ochranu planety a současně přispívat k větší rovnosti a lepšímu zdraví a kvalitě života pro všechny.
- 4.5 Zdůrazňujeme potřebu napomáhat celospolečenskému posunu kultury a norem směrem k posílení pravomocí a odpovědnosti občanů, spravedlivému udržitelnému rozvoji a důrazu na ochranu planety, biodiverzitu a lidské zdraví a kvalitu života.

Větší **prosperita** komunit a dostupnost běžného zboží a služeb

5.0 Zdravé město jde příkladem tím, že se snaží o větší prosperitu komunity a jejího bohatství prostřednictvím řízení a správy běžného zboží a služeb založeného na hodnotách.

- 5.1 Prosazujeme progresivní měřítka společenského postupu, která jdou nad rámec tradičních fiskálních měřítek růstu a rozvoje.
- 5.2 Zavazujeme se podporovat investice do transformativních ekonomických modelů zaměřených na komunitu, jako je například cirkulární ekonomika, stříbrná ekonomika nebo zelená ekonomika, v souladu s Agendou 2030 a Novou městskou agendou.

- 5.3 Uvědomujeme si roli měst a jejich prostředí při zajišťování všeobecné sociální ochrany, jako je například základní příjem pro všechny lidi, dostatečný příjem umožňující žít zdravě ze životního minima. Politiky sociální ochrany by měly zohledňovat i pohlaví, protože míra zapojení se do pracovního procesu a břímě péče nejsou mezi ženami a muži rozloženy rovnoměrně, což má dopad na jejich zdraví a zdraví jejich rodinných příslušníků i dalších lidí v jejich okolí.
- 5.4 Zasadujeme se o to, aby všechny městské, místní i obecní samosprávy přijaly etické investiční politiky, které zajistí, že jejich finanční a investiční strategie nebudou podkopávat zdraví a kvalitu života – včetně sociálních, kulturních, ekonomických a environmentálních determinantů zdraví – a budou v souladu s hodnotami rovnosti, nevykořisťování a dodržování lidských práv.
- 5.5 Klademe důraz na potřebu posunu kulturních norem směrem ke společnosti, která si váží práce v sektorech podporujících lidský a sociální kapitál, například v oblasti školství, zdravotnictví a sociální péče, cestovního ruchu a kultury, a je si vědoma skutečnosti, že toho lze dosáhnout pouze prostřednictvím trvalých investic do těchto sektorů, jež zajistí, že práce, která je pro fungování naší společnosti tak důležitá, bude oceňována ekonomicky, finančně, sociálně i kulturně a že tyto organizace budou podporovány v tom, aby dbaly na kvalitu života svých pracovníků.
- 5.6 Zdůrazňujeme potřebu investovat do systému trojitě šroubovice, posilovat partnerství mezi veřejnou správou, univerzitami a průmyslem a společným úsilím rozvíjet znalostní báze a podporovat inovace a udržitelný a spravedlivý hospodářský rozvoj.
- 5.7 Zdůrazňujeme, že nastal čas pro to, abychom spojili síly k řešení ekonomických determinantů zdraví, a to jak v hospodářském sektoru, tak v rámci celé společnosti. To znamená zajistit, že tam, kde existuje nesoulad mezi veřejným zdravím a obchodními cíli určité politiky, budou měřítkem úspěchu zdraví a kvalita života a že těžištěm dané politiky bude společné vytváření společných benefitů a společenská odpovědnost. To je zásadním předpokladem pro to, aby mohla společnost udržitelným způsobem vzkvétat a prosperovat.
- 5.8 Uvědomujeme si důležitou roli města při investování do technologií a technologických řešení v rámci integrovaného systému zdravotní péče ve městě, který se zaměřuje na cíle v oblasti zlepšování veřejného zdraví a přispívá k dosažení univerzálního zdravotního pojištění ve městech.

Podpora **míru** a bezpečnosti prostřednictvím inkluzivních společenství

6.0 Zdravé město jde příkladem tím, že podporuje mír prostřednictvím inkluzivních společenství, která se zaměřují na sídla, participaci, prosperitu a planetu, přičemž v centru pozornosti všech politik a činností jsou lidé.

- 6.1 Zdůrazňujeme životně důležitou roli, kterou hrají města a městská území při zajišťování mírumilovných společenství v celém našem regionu i po celém světě. K tomu, aby bylo možné vytvářet a udržovat místa podporující trvalý mír, je nutné soustředit se na lidi a komunity a na posilování jejich pravomocí, odpovědnosti a odolnosti.
- 6.2 Vyzdvihujeme význam institucí a takových systémů a struktury správy věcí veřejných, které kladou na první místo sociální spravedlnost a inkluzivní zapojení do společnosti.
- 6.3 Zdůrazňujeme roli měst a městských prostředí jako těch, kdo pomáhají nalézat smírná řešení situací při konfliktech a po nich a kdo udržují klid a pořádek v nestabilních regionech zajišťováním inkluzivních společenství pro všechny lidi bez ohledu na jejich právní postavení, náboženské vyznání, etnický původ, rasu, pohlaví, kulturu, politické přesvědčení nebo národnost.
- 6.4 Zdůrazňujeme nutnost bojovat prostřednictvím správy věcí veřejných a společenských norem proti korupci, diskriminaci a všem formám násilí, ať již fyzického či psychického, ve společnosti. To se týká zejména násilí na dětech, násilí v důvěrných partnerských vztazích, nenávistných slovních projevů, šikanování, vylučování ze společnosti a nenávisti vůči migrantům.
- 6.5 Zdůrazňujeme význam řešení problémů se zabezpečením potravin a vody v rámci podpory pokojných společenství a udržitelných a soudržných komunit po skončení konfliktů.
- 6.6 Zdůrazňujeme důležitou roli měst a obcí v oblasti bezpečnosti a zdraví, připravenosti na stavy nouze a schopnosti rychlé reakce v případě otřesů a katastrof, ať již přírodních nebo způsobených člověkem. To zahrnuje i roli měst a městských území při řešení a zmírňování problémů se změnou klimatu a zabezpečováním potravin a vody a při budování individuální i kolektivní odolnosti proti přírodním pohromám a teroristickým činům.

Ochrana **planety** před degradací, mimo jiné prostřednictvím udržitelné spotřeby a výroby.

7.0 Zdravé město jde příkladem tím, že zajišťuje, aby ochrana planety byla ústředním bodem všech městských politik, interních i externích.

- 7.1 Zavazujeme se podnikat kroky ve vztahu ke změně klimatu: mít pod kontrolou nevyhnutelné, abychom se vyvarovali nezvladatelného.
- 7.2 Znovu zdůrazňujeme, že zdraví a kvalita života lidí a zdraví planety jsou vnitřně propojené. Zdravé město musí prostřednictvím celoměstského přístupu zajistit, že všechny politiky a kroky podnikané na všech úrovních správy budou navrženy tak, aby umožňovaly zlepšování obojího.
- 7.3 Zavazujeme se transformovat naše městská sídla tak, aby byla v harmonii s planetou, snížit spotřebu a exploataci půdy a pracovat na oživení a obnově nevyužívaných městských území (tzv. brownfieldů) tak, abychom je přeměnili na zdraví podporující a inkluzivní místa.
- 7.4 Podtrhujeme význam odprodeje majetkových účastí v sektorech a organizacích, které poškozují zdraví, jako nezbytný základní kámen jakékoliv ekonomické a rozvojové strategie, protože musíme jít příkladem v podpoře udržitelných a etických investic pro naši planetu a její obyvatele.
- 7.5 Zdůrazňujeme roli měst a obcí při spolupráci s regionálními a národními úřady a mezinárodními organizacemi s cílem zajistit soudržnost na všech úrovních veřejné správy při realizaci Agendy 2030 a vytváření spravedlivější, udržitelnější, zdravější a šťastnější planety pro všechny.
- 7.6 Zavazujeme se pokračovat ve spolupráci s městy v rámci evropského regionu WHO i mimo něj s cílem naplnit naši společnou vizi a vyřešit společné výzvy prostřednictvím našeho úsilí v rámci Sítě Zdravých měst, aktivního působení měst v zájmu zdraví a klimatu a také prostřednictvím dalších městských sítí, které sdílejí společné cíle a hodnoty.

8.0 Zavazujeme se společně s dalšími městy v evropském regionu WHO a po celém světě podnikat kroky v zájmu zdraví a kvality života pro všechny a zaměřovat se na obyvatele, participaci, prosperitu, planetu, sídla a mír tak, aby mohly být splněny naléhavé a transformativní požadavky Agendy 2030.

Nemůžeme si dovolit selhat.
